

סילבוס

המקורות ההיסטוריים של דיני המשפחה במשפט העברי - 62493

תאריך עדכון אחרון 13-09-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: משפטים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר יפעת מוניקנדם

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: yifat.monnickendam@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ראשון 15:00-14:00

מורי הקורס:

ד"ר יפעת מוניקנדם

תאור כללי של הקורס:

מהם קידושין, מה יוצר אותם ומה מתיר אותם? כיצד ניתן לשנות את מעמדו של הגוי? מה מעמדם

של ילדים לנישואי תערובת ומה הרקע לקביעת היהדות מהאם? מתי נקבעת ממזרות והאם ניתן לטהרה? מה מעמדו של העובר? שאלות אלה נוגעות ביסודות הסמכות של המערכת המשפטית וביכולתה, או מגבלותיה, בשינוי מעמדו של האדם והיחס אליו. אף שהן עומדות ביסוד מחלוקות עדכניות, הן נטועות במחלוקות הסטוריות ובשיטות משפט שהתקיימו באגן המזרח תיכוני: ההלכה התלמודית, החוק הרומי, וראשית הנצרות. בקורס זה נציג את היסודות ההסטוריים למספר סוגיות בדיני המשפחה ויישומם המודרני, נדון ביחס בין עבודתו של המשפטן ואיש ההלכה ועבודתו של ההסטוריון, ונישם מתודות ממשפט השוואתי, הסטוריה של המשפט ותורת המשפט.

מטרות הקורס:

לקורס זה שתי מטרות. ראשית, היכרות עם הסוגיות העיקריות בדיני המשפחה והמעמד האישי, ויסודותיהם ההסטוריים. שנית, דיון ביחס בין המקורות ההסטוריים ועבודתו של ההסטוריון, ובין הדיון המודרני בשאלות אלה ועבודתו של המשפטן, והבנת הדמיון וההבדלים במטרותיהם, בכלים בהם הם משתמשים ובהנחות היסוד שלהם.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להכיר את הסוגיות המרכזיות בדיני משפחה ומעמד אישי
2. לנתח את המקורות הבסיסיים של דיני משפחה ומעמד אישי
3. להשוות בין שיטות משפט שונות מן העת העתיקה והמודרנית
4. להכיר שיטות מחקר וניתוח שונות למקורות משפטיים

דרישות נוכחות (%) :

75%

שיטת ההוראה בקורס: פרונטלית, תוך השתתפות פעילה של התלמידים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. קידושין והפקעתם
2. הפלה
3. נישואים בין דתיים
4. גיור ועבדות
5. ממזרות

חומר חובה לקריאה:

1. Gordley, James. 2006. "Comparative Law and Legal History." In *The Oxford Handbook of Comparative Law*, edited by Reinhard Zimmermann and Mathias Reimann, 753-773. Oxford: Oxford University Press.
2. Cohen, Boaz. "On the Theme of Betrothal in Jewish and Roman Law."

- Proceedings of the American Academy for Jewish Research* 18 (1948-9): 67-135
3. Broyde, Michael J. "A Proposed Tripartite Agreement to Solve Some of the Agunah Problems: A Solution without any Innovation." *Jewish Law Association Studies* 20 (2010), pp. 1-15.
4. ווזנר, שי עקביא. "כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש': לפירושו של הכלל התלמודי". דיני ישראל כו כז (תשס"ט-תש"ע), 48-27.
5. קיסטר, מנחם. "מפילוטס עד הלל: הפרת הסכם קידושין בקרב יהודי מצרים בתקופה ההלניסטית והרומית". תרביץ ע (תשס"ע), 632-631.
6. ריסקין, שלמה. "הפקעת קידושין ופטרון לעגינות." תחומין כב (תשס"ב), 209-191.
7. גולדברג, זלמן נחמיה. "הפקעת קידושין אינה פטרון לעגינות." תחומין כג (תשס"ג), 158-160.
8. ריסקין, שלמה. "כוח ההפקעה מונע עיגון." תחומין כג (תשס"ג), 164-161.
9. גולדברג, זלמן נחמיה. "אין הפקעת קידושין ללא גט." תחומין כג (תשס"ג), 168-165.
10. לביא, אוריאל. "האם ניתן להפקיע קידושין של סרבן גט?" תחומין כז (תשס"ז), 310-304.
11. ליפשיץ, ברכיהו. "על מסורת, על סמכות ועל דרך ההנמקה." תחומין כח (תשס"ח), 91-82.
12. ויינפלד, משה. "המתת עובר ופטרון עמדתה של מסורת ישראל בהשוואה לעמדת עמים אחרים." ציון מב (תשל"ז), עמ' 142-129.
13. בער, יצחק. "הערות למאמרו של מ' ויינפלד 'המתת עובר ופטרון עמדתה של מסורת ישראל בהשוואה לעמדת עמים אחרים.'" ציון מב (תשל"ז), עמ' 314-312.
14. Irshai, Ronit. 2012. *Abortion in Contemporary Halakhic Rulings*. Waltham, MA: Brandeis University Press. pp. 160-200.
15. Cohen, Shaye J. D. 1983. *From the Bible to the Talmud: The Prohibition of Intermarriage*. *Hebrew Annual Review* 7:23-39.
16. Stoller, Brian. "Saying 'Yes' to Mixed-Marriage Officiation: A Socio-Halachic Approach." *CCAR Journal: The Reform Jewish Quarterly* 63 (2016): 54-82
17. Cohen, Shaye J. D. 1985. *The Origins of the Matrilineal Principle in Rabbinic Law*. *AJS Reviews* 10:19-53 .
18. Katzoff, Ranon. 2003. "Children of Intermarriage: Roman and Jewish Conception." *In Rabbinic Law in Its Roman and near Eastern Context*, edited by Catherine Hezser. Tübingen: Mohr Siebeck, 277-86.
19. Vogel, M. H. "The Resolution on Patrilineal Descent: A Theological Defense." *Modern Judaism* 6 (1986): 127-156.
20. Hezser, Catherine. 2005. *Jewish Slavery in Antiquity*. Oxford: Oxford University Press. pp. 27-68

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

מידע נוסף / הערות: